

HE 197/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamiseksi

Hallituksen esitys on laaja ja rakenteellisesti merkittävä uudistus, joka selkeyttää sosiaali- ja terveysalan kaksoistutkintojen asemaa ja vähentää päällekkäistä kouluttautumista. Uudistus parantaa koulutusjärjestelmän läpinäkyvyyttä ja lisää joustavuutta. Tavoitteet ovat perusteltuja, ja esitys vastaa hyvin nykyisiin henkilöstörakenteen haasteisiin.

Erityisen myönteisenä pidän sitä, että jo sairaanhoitajaksi valmistuneille avautuu selkeästi säädelty reitti pätevoityä uusiin tehtäviin ilman uuden tutkinnon suorittamista. Tämä mahdollistaa tehokkaamman työurien kehittämisen ja vahvistaa henkilöstön liikkuvuutta.

1. Vaikutukset sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmään

1.1 Vaikutukset osaavan työvoiman saatavuuteen

Uudistus tehostaa sairaanhoitajapohjaisen osaamisen hyödyntämistä ja lyhentää polkua työelämään. Työnantajan näkökulmasta tämä lisää mahdollisuuksia suunnitella henkilöstörakennetta joustavammin ja kasvattaa osaajien saatavuutta alueellisesti.

Kätilökoulutuksen kohdalla koulutuspolku pidentyy 4,5 vuodesta viiteen vuoteen EU-direktiivin tuntivaatimusten vuoksi. Tämä pidentää työmarkkinoille siirtymistä mutta samalla varmistaa automaattisen EU-tunnustamisen jatkumisen, mikä on ammatin kannalta välttämätöntä.

1.2 Vaikutukset henkilöstön osaamiseen ja tehtävärakenteisiin

Erillisten koulutusten sääntely selkeyttää osaamisvaatimuksia ja vähentää koulutuskohtaisia vaihteluja. Tämä parantaa potilasturvallisuutta, kun osaamisen perustaso on valtakunnallisesti yhdenmukaisempi.

Erityisen tärkeää on, että:

- ensihoitajien laillistamisen valmistelu vahvistaa ensihoidon ammatillista asemaa,

- kättilökoulutus säilyy direktiivin mukaisena,
- terveydenhoitajakoulutuksen osaamistavoitteet tuodaan lakiin.

Nämä muutokset tukevat henkilöstön juridista asemaa ja vahvistavat toimivaltuuksia.

3. Arvio koulutusrakenteista ja niiden toimivuudesta

3.1 Modulaarinen malli on kannatettava

Modulaarinen koulutusrakenne on nykyaikainen ja mahdollistaa:

- yksilölliset opintopolut,
- osaamisen tunnustamisen,
- erilliskoulutusten suorittamisen työn ohessa,
- tutkintopaikkojen kohdentamisen ensikertalaisille opiskelijoille.

Tämä malli vastaa hyvin jatkuvan oppimisen periaatteeseen ja tukee sosiaali- ja terveysalan työuran aikaisia siirtymiä.

3.2 Koulutusten laajuudet ovat perusteltuja

Ensihoitaja 90 op (1,5 v) vastaa työelämän tehtävärakennetta ja aiemman osaamisen huomiointia.

Terveydenhoitaja 60 op (1 v) vastaa aiempaa mallia, nyt lainsäädäntöön kirjattuna.

Kättilö 3000 h/18 kk EU-direktiivin edellyttämä minimi, perusteltu kansainvälisen tunnustamisen näkökulmasta. Kättilökoulutuksen tuntipohjaisuus voi herättää käytännön kysymyksiä opetuksen ja harjoittelun mitoituksesta, mutta se on säädösohjauksen kannalta välttämätöntä.

4. Arvio esityksen vaikutuksista opiskelijoihin

4.1 Joustavat suoritustavat parantavat saavutettavuutta

Mahdollisuus suorittaa opinnot osa-aikaisesti enintään kolmessa vuodessa on myönteinen uudistus. Se parantaa koulutusten saavutettavuutta erityisesti työssäkäyvillä ja perheellisillä.

4.2 Opintotukijärjestelmän muutokset ovat tarkoituksenmukaisiksi

Opintotuen ja opintolainahyvityksen soveltaminen myös uusiin koulutuksiin turvaa opiskelijoiden taloudelliset mahdollisuudet. Suoritusaikavaatimukset ovat realistisia.

5. Johtopäätökset

Hallituksen esitys on kokonaisuutena hyvin valmisteltu, laajasti kuultu ja vastaus sosiaali- ja terveysalan rakenteellisiin haasteisiin. Se:

- sujuvoittaa koulutuspolkuja,
- vähentää epätarkoituksenmukaista kaksoistutkintojen kasautumista,
- tukee työvoiman saatavuutta,
- vahvistaa osaamisperustaa,
- tekee järjestelmästä läpinäkyvämmän ja kansainvälisesti vertailukelpoisen.

Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia ja johdonmukaisia, ja ehdotetut pykälämuutokset tukevat tavoitetta modernista, modulaariseen osaamiseen perustuvasta koulutusjärjestelmästä.

6. Yhteenvetona esitystä voi kannattaa, mutta seuraavia kohtia tulee seurata erityisen tarkasti toimeenpanossa:

- Kätilökoulutuksen kuormittavuus ja harjoittelun resursointi.
- Rahoitusmallin selkeys ei-tutkintoon johtavien koulutusten osalta.
- Opistoasteen tutkinnon suorittaneiden asema ja siirtymäkauden ratkaisut.
- Ensihoitajien laillistamisen eteneminen ammattihenkilölain uudistuksessa.

Merja Meriläinen

Johtajaylihoitaja

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

5.3.2026